SVO/EVY/Kirsi Terhemaa

Puolustusvaliokunnalle

Sotilasavustus ja muut palvelusetuudet sosiaali- ja terveysministeriön vastuualueella

Varusmiespalvelussa tai siviilipalvelussa olevan omainen ja asevelvollinen itse voivat saada palvelusajalta tarveharkintaista **sotilasavustusta** Kelasta. Avustuksen saamisen yleisenä edellytyksenä on, että palvelus on heikentänyt hakijan toimeentulomahdollisuuksia ja että hakija on avustuksen tarpeessa. Etuus perustuu sotilasavustuslakiin.

Sotilasavustusta maksetaan asevelvolliselle ja naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalle ja palveluksessa olevan omaiselle palvelusajalta siviilimenojen maksamiseen.

Avustukseen oikeutettuja omaisia ovat palveluksessa olevan aviopuoliso, rekisteröity parisuhteen osapuoli, avopuoliso, jonka kanssa palveluksessa olevalla on yhteinen alaikäinen lapsi, palveluksessa olevan oma lapsi ja ottolapsi, aviopuolison lapsi sekä huoltoon pysyvästi sijoitettu lapsi. Muille omaisille ei voida myöntää sotilasavustusta. Avustusten saamiseen vaikuttavat palveluksessa olevan ja sotilasavustukseen oikeutettujen omaisten tosiasiallisesti käytettävissä olevat nettotulot.

Omaiselle maksettavaan sotilasavustukseen voi kuulua perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus. Perusavustuksen on tarkoitus kattaa jokapäiväisiä menoja esim. ravinto, vaatetus, puhelinkulut ja vakuutusmaksut, joihin muut tulot eivät riitä. Vuonna 2025 perusavustuksen täysi määrä on 783,41 e/kk.

Palveluksessa olevalle itselleen voidaan maksaa vain asumisavustusta ja palvelusaikana opintolainojen korot. KELA voi korvata opintolainojen korot sotilasavustuksena asevelvolliselle, jos ne erääntyvät maksettaviksi palvelusaikana tai palveluksen päättymiskuukaudenaikana.

Vuonna 2024 sotilasavustusten menot olivat yhteensä 21 Me, mikä oli 3,5 % edellisvuotta enemmän. Avustusta sai 10 424 henkilöä (omaisia 207 henkilöä) ja määrä on kasvanut viime vuosina tasaisesti. Huomattavaa on, että sotilasavustuksena maksettujen opintolainan korkojen määrä (317 600 e) kasvoi 77 % edellisestä vuodesta. Muut avustuslajit eivät muuttuneet merkittävästi.

Valtaosa saajista (68 %) on 20 – 24-vuotiaita. Keskimääräinen sotilasavustus oli 356 euroa/saaja.

Valtion varoista korvataan myös palvelusaikana sattuneet **tapaturmat tai palveluksen aiheuttamat ammattitaudin kaltaiset sairaudet**. Etuudet perustuvat sotilastapaturmalakiin ja sen mukaisen vakuutusturvan piiriin kuuluvat palvelustaan suorittavat varusmiehet, vapaaehtoiset naiset, siviilipalvelusmiehet ja kertausharjoituksessa olevat reserviläiset. Korvauksina maksetaan:

- sairaanhoidon kustannukset
- päivärahaa ja tapaturmaeläkettä
- lääkinnällinen ja muu toimintakykyyn liittyvä kuntoutus
- korvaus pysyvästä haitasta sekä
- ammatillinen kuntoutus
- kuolemantapauksessa hautausapua ja perhe-eläkettä

Valtiokonttori maksoi sotilastapaturmalain mukaisia korvauksia yhteensä 10 Me vuonna 2024, mikä oli 14,3 % edellisvuotta enemmän. Päiväraha ja tapaturmaeläke muodostivat korvausmenosta vajaa puolet eli 4,7 Me.

Etuuslainsäädäntöön ei ole tehty muutoksia eikä etuuksiin ole kohdistettu leikkauksia.

Ajankohtaista

Sosiaali- ja terveysministeriö on antamassa vielä syksyn 2025 aikana eduskunnalle esityksen tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä annetun lain 11 §:n muuttamisesta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten että psyykkisen tuen ja hoidon kustannuksia voitaisiin korvata nykyisen yhden vuoden asemesta enintään kahden vuoden ajan tuen tarpeen ilmenemisestä lukien. Esityksellä parannetaan hoitoon tarvittavan erikoisosaamisen saatavuutta lakiin kirjattua määräaikaa pidentämällä.